

KANSALLISUUSPOLITTIKAA KOSKEVASTA KYSYMYKSESTÄ ⁶⁵

Haluan pysähtyä tarkastelemaan hallituksemme politiikkaa kansallisuuskysymyksessä. Se on eräs sangen tärkeä kysymys niiden kysymysten joukossa, jotka ovat meillä sisäasiain ministeriön „alaisia”. Siitä asti, kun Valtakunnanduuma käsitteli viimeksi tämän ministeriön tulo- ja menoarviota, meidän herravaltaa pitävät luokkamme ovat nostaneet Venäjällä päiväjärjestykseen kansallisuuskysymystä ja kärjistäneet sitä yhä enemmän.

Beilisin juttu on yhä uudelleen kiinnittänyt koko sivistysmaailman huomion Venäjään paljastaen meillä vallitsevan häpeällisen järjestyksen. Mistään laillisuuden tapaisesta ei Venäjällä ole jälkeäkään. Hillitöntä ja julkeaa juutalaisten vainoamista varten on viranomaisille ja poliiseille sallittu kaikki — jopa rikoksen salaaminen ja peittäminenkin. Nimenomaan sellainen yhteenveto seurasi Beilisin jutusta, jossa näkyi mitä lähin ja intiimisin yhteys*...

Osoittaakseni, etten liioittele puhuessani Venäjällä vallitsevasta pogromi-ilmapiiristä, voin esittää kaikkein „luotettavimman”, kaikkein konservatiivisimman, „ministereitä tekevän” kirjailijan, nimittäin ruhtinas Meshtsherskin todistuksen. Kas tässä „venäläiseltä henkilöltä Kieivistä” saatu lausunto, jonka hän on esittänyt aikakauslehdessä „Grazhdanin” ⁶⁶:

„Elämämme ilmapiiri tukahduttaa meitä: mihin vain menet, kaikkialla kuuluu salaliittolaisten kuisketta, kaikkialla on verenjanoa, kaikkialla ilmiantojen löyhkää, kaikkialla vihaa, kaikkialla napinaa, kaikkialla vaikerrusta”*...

* Käsikirjoituksen seuraavaa lūskaa ei ole löydetty. *Toim.*

sitä poliittista ilmaa, jota Venäjä hengittää. Tällaisessa ilmapiirissä on suorastaan naurettavaa puhua tai ajatella oikeudesta, laillisuudesta, perustuslaista ja muista senkaltaisista liberaalisista naiivisuuksista; — oikeammin sanoen se olisi naurettavaa, ellei se olisi... tosi!

Jokainen vähänkin tietoinen ja tarkkaavainen henkilö maassamme tuntee tuon ilmapiirin joka päivä. Muttei jokaisella ole kylliksi miehuullisuutta tehdä itselleen tarkoin selväksi tuon pogromi-ilmapiirin *merkitystä*. Miksi meillä vallitsee tuollainen ilmapiiri? Miksi se *saattaa* vallita? Vain siksi, että todellisuudessa maamme on huonosti verhotun *kansalaissodan* tilassa. Eräiden on kovin vastenmielistä tunnustaa tämä tosiasia, jotkut haluavat vetää tämän ilmiön päälle verhon. Varsinkin liberaalimme, sekä progressistit että kadetit, mielellään kursivat kokoon tuota verhoa miltei aivan „perustuslaillisten” teoriain tilkuista. Mutta rohkenen luulla, ettei ole sen vahingollisempaa, kansanedustajille sen rikoksellisempaa tekoa kuin „meitä ylentävän valheen” levittäminen Valtakunnanduuman puhujalavalta.

Hallituksen koko politiikka juutalaisiin sekä muihin „muukalaisiin” nähden — suokaa anteeksi „hallituksen” sanonta — käy heti ymmärrettäväksi, luonnolliseksi ja kiertämättömäksi, kun katsahdetaan totuutta suoraan silmiin ja tunnustetaan se epäilemätön tosiasia, että maa on huonosti verhotun kansalaissodan tilassa. Hallitus ei hallitse, vaan sotii.

Se, että hallitus on valinnut sodan käymiseen „tosivenäläiset” keinot, pogromikeinot, johtuu siitä, että *sen käytettävissä ei ole muita keinoja*. Kukin puolustautuu kykynsä mukaan. Purishkevitsh ja hänen ystävänsä eivät voi puolustautua muuten kuin „pogromi”-politiikan avulla, sillä muuta ei *heidän* käytettävissään ole. Ei siinä ole mitään huokailemista; on järjetöntä pyrkiä selviytymään asiasta puhumalla perustuslaista tai oikeudesta taikka hallitussysteemistä, — kysymys on yksinkertaisesti Purishkevitshin ja kumppanien *luokan* eduista, tuon luokan tukalasta tilasta.

On joko päättävästi, eikä vain sanoissa, „selvitettävä väli” tuon luokan kanssa tahi tunnustettava „pogromi”-ilmapiiri välttämättömäksi ja väistämättömäksi Venäjän koko politiikassa. On joko mukauduttava tähän politiikkaan tahi tuettava kansanjoukkojen ja ennen kaikkea proletaarien

liikettä tuota politiikkaa vastaan. Jompikumpi. Keskitietä ei tässä voi olla.

Jopa hallitustilastonkin, s.o. „hallituksen tarkoitusperiä” vastaavasti ilmeisesti liioitellun ja vääristellyn tilaston mukaan Venäjällä lasketaan olevan isovenäläisiä ainoastaan 43% koko maan väestöstä. Isovenäläisiä on Venäjällä *vähemmän* kuin puolet koko väestöstä. Jopa vähävenäläisetkin eli ukrainalaiset on meillä virallisesti, „itse” Stolypinin sanoman mukaan, laskettu „muukalaisiin” kuuluviksi. Siis „muukalaisia” on Venäjällä 57% väestöstä, t.s. väestön enemmistö, lähes $\frac{3}{5}$ ja todellisuudessa varmaankin enemmän kuin $\frac{3}{5}$ väestöstä. Minut on valittu Valtakunnanduumaan Jekaterinoslavin kuvernementista, jossa väestön valtaenemmistö on ukrainalaisia. Shevtshenkon muistojuhlan vieron kieltäminen oli hallitusvastaisen agitaation kannalta niin mainio, erinomainen, harvinaisen otollinen ja onnistunut toimenpide, ettei sen parempaa agitaatiota voida kuvitellakaan. Luulenpa, etteivät kaikki meidän parhaimmaksi sosialidemokraattiset hallitusvastaiset agitaattorimme koskaan saavuttaisi noin lyhyessä ajassa niin huimaavia tuloksia kuin tuo toimenpide saavutti hallitusvastaisessa mielessä. Tuon toimenpiteen jälkeen monet miljoonat „poroporvarit” ovat alkaneet muuttua tietoisiksi kansalaisiksi ja uskoa oikeaksi sanonnan, että Venäjä on „kansojen vankila”.

Oikeistolaiset puolueemme ja nationalistimme meluavat nyt niin kovasti „mazeppalaisia” vastaan, meidän kuulu Bobrinskimme puolustaa niin erinomaisella demokraatille ominaisella innolla ukrainalaisia *Itävallan* hallituksen sorrolta — aivan kuin Bobrinski haluaisi kirjoittautua Itävallan sosialidemokraattiseen puolueeseen. Mutta jos „mazeppalaisuudeksi” nimitetään viettymystä Itävallaltaan ja sen poliittisen järjestyksen pitämistä parempana, niin Bobrinskiin ei liene viimeisiä „mazeppalaisia”, sillä Bobrinski valittaa ja meluaa Itävallassa olevien ukrainalaisten sorrosta! Ajatelkaahan vain, miltä tuntuu tämän lukeminen tai kuuleminen Venäjän ukrainalaisista, vaikkapa edustamaan Jekaterinoslavin kuvernementin asukkaista! Kun „itse” Bobrinski, kun nationalisti Bobrinski, kun kreivi Bobrinski, kun tilanherra Bobrinski, kun tehtailija Bobrinski, kun korkeimman ylimystön (miltei „ylhäisöpiirien”) tuttava Bobrinski on sitä mieltä, että toiskansalliset vähemmistöt

Itävallassa ovat epäoikeudenmukaisessa ja sorretussa asemassa,— Itävallassa, missä ei ole mitään sen tapaistakaan kuin ovat häpeälliset juutalaisten asumarajat, tyhmyytenpäisten kuvernöörien oikusta toimeenpannut halpamaiset juutalaisharkotukset ja äidinkielen poistaminen kouluista,— niin mitä on sanottava Venäjän ukrainalaisista?? mitä on sanottava muista Venäjällä asuvista „muukalaishkansallisuksista”??

Eivätkö Bobrinski ynnä muut nationalistit ja samoin myös oikeistolaiset huomaa, että he herättävät Venäjällä olevien „muukalaisten” keskuudessa, t.s. Venäjän väestön $\frac{2}{5}$:n keskuudessa tietoisuutta Venäjän *takapajuisuudesta jopa* Euroopan takapajuisimpaankin maahan, Itävaltaan verrattuna??

Koko kysymys on siinä, että Purishkevitchien hallitseman tai oikeammin sanoen Purishkevitchien saappaan alla vaikeoivan Venäjän tilanne on niin omalaatuinen, että nationalisti Bobrinskin puheet selventävät ja tehostavat erinomaisesti sosialidemokraattista agitaatiota.

Yrittäkää, yrittäkää vain, korkea-arvoinen tehtailija ja tilanherra Bobrinski: varmasti te autatte meitä niin Itävallan kuin Venäjänkin ukrainalaisten herättämisessä ja valistamisessa, autatte ravistamaan heidät liikkeelle! Jekaterinoslavissa sain kuulla useilta ukrainalaisilta, että he aikovat lähettää kreivi Bobrinskille kiitoskirjelmän hänen menestyksellisestä propagandastaan Ukrainan erottamiseksi Venäjästä. Kuultuani tuon en ihmetellyt. Näin agitaatiolehtisiä, joiden yhdellä puolella oli asetus Shevtshenkon muistojuhlan kieltämisestä ja toisella puolella lainauksia Bobrinskin kaunopuheisista esiintymisistä ukrainalaisten *hyväksi*... Neuvoin lähettämään nuo lehtiset Bobrinskille, Purishkevitchille ja *muille* ministereille.

Mutta joskin Purishkevitch ja Bobrinski ovat ensiluokkaisia agitaattoreita Venäjän demokraattiseksi tasavallaksi muuttamisen puolesta, niin meidän liberaalimme ja muun muassa kadetit pyrkivät salaamaan väestöltä sen, että *he ovat yhtä mieltä* Purishkevitchien kanssa eräissä kansallisuuspolitiikan peruskysymyksissä. Puhuessani kaikille tunnettua kansallisuuspolitiikkaa harjoittavan sisäasiain ministeriön tulo- ja menoarviosta en täyttäisi velvollisuuttani, ellen kajoaisi kysymykseen, joka koskee tuota

kadettipuolueen *yksimielisyyttä* sisäasiain ministeriön periaatteiden kanssa.

Todellakin, eikö ole selvää, että ken tahtoo olla — sanomme lievästi: — „oppositiossa” sisäasiain ministeriötä vastaan, hänen pitää tuntea myös tämän ministeriön *aatteelliset* liittolaiset kadettien leiristä.

„Retsh” lehden kertoman mukaan pidettiin kuluvan vuoden maaliskuun 23—25 pnä Pietarissa kadettipuolueen eli „kansanvapauspuolueen” sääntömääräinen konferenssi.

„Kansallisuuskysymyksiä”, kirjoittaa „Retsh” (№ 83), „pohdittiin... erikoisen vilkkaasti. Kieviläiset edustajat, joihin yhtyivät N. V. Nekrasov ja A. M. Koljubakin, osoittivat, että kansallisuuskysymys on suuri kehkeytyvä tekijä, jota on edistettävä rohkeammin kuin tähän asti. F. F. Kokoshkin osoitti kuitenkin, että niin ohjelma kuin aikaisemmin saatu poliittinen kokemuskin vaativat, että „kansallisuuksien” valtiollisen itsemääräämisen „venyviin määritelmiin” suhtaudutaan hyvin varovasti”.

Näin „Retsh” esittää asian. Ja vaikka tuo esitys on tarkoituksellisesti laadittu siten, että *mahdollisimman harvat* lukijoista pystyisivät käsittämään asian ytimen, niin kuitenkin asian ydin on jokaiselle tarkkaavaiselle ja ajattelevalle ihmiselle selvä. „Kijevskaja Mysl”, joka on myötämielinen kadeteille ja ajaa heidän katsantokantojaan, on julkaissut Kokoshkinin puheen lisäten seuraavanlaisen perustelun: „Sillä se saattaa johtaa valtakunnan hajoamiseen”.

Kokoshkinin puheen ajatus oli epäilemättä sellainen. Kokoshkinin katsantokanta vei kadettien keskuudessa voiton jopa Nekrasovien ja Koljubakinien mitä arimmasta demokratismista. Kokoshkinin katsantokanta on *isovenäläisen* liberaalis-porvarillisen nationalistin katsantokanta, nationalistin, joka puolustaa *isovenäläisten* erioikeuksia (vaikka he ovat vähemmistönä Venäjällä), puolustaa niitä *käsi kädessä* sisäasiain ministeriön kanssa. Kokoshkin puolusti sisäasiain ministeriön politiikkaa „teoreettisesti” — siinä on koko asian olemus, siinä on asian ydin.

„Suhtautukaa varovaisemmin” kansakuntien „valtiolliseen itsemääräämiseen”! Kunpa se vain ei „johtaisi valtakunnan hajoamiseen”! — siinä Kokoshkinin kansallisuuspolitiikan *sisältö*, joka on *aivan yhtäläinen* kuin sisäasiain ministeriön politiikan peruslinja. Mutta Kokoshkin ja muut kadettien johtajat eivät ole lapsia. He tietävät mainiosti sanonnan:

„sapatti on ihmistä varten eikä ihminen sapattia varten”. Valtio on kansaa varten eikä kansa valtiota varten. Kokoshkin ja muut kadettien johtajat eivät ole lapsia. He käsittävät mainiosti, että valtio on meillä (todellisuudessa) Purishkevitshien luokka. Valtion eheys merkitsee Purishkevitshien luokan eheyttä. Nimenomaan siitä Kokoshkinin pitävät huolta, jos katsomme suoraan heidän politiikkansa *yttimeen*, poistettuamme siitä diplomaattisen verhon.

Selittääkseni asian havainnollisesti saanen esittää yksinkertaisen esimerkin. On tunnettua, että vuonna 1905 Norja erosi Ruotsista, sodalla uhkailleiden Ruotsin tilanherrain kiivaista vastalauseista huolimatta. Onneksi Ruotsissa maaorjuuttajat eivät ole kaikkivoipia niinkuin Venäjällä, joten sotaa ei syttynyt. Norja, jonka väestö oli vähemmistönä, erosi Ruotsista rauhallisesti, demokraattisesti, kulttuurisesti, eikä siten kuin tahtoivat maaorjuuttajat ja sotapuolue. Ja miten kävi? Menettikö kansa mitään? kärsivätkö kulttuurin edut? tai demokratian edut? työväenluokan edut tuosta eroamisesta??

Ei lainkaan! Niin Norja kuin Ruotsikin kuuluvat paljon sivistyneempien maiden joukkoon kuin Venäjä,— muun muassa *juuri siitä syystä*, että siellä osattiin soveltaa demokraattisesti kansakuntien „valtiollisen itsemääräämisen” määritelmää. *Väkivaltaan* perustuvien yhdyssiteiden katkaiseminen merkitsi vapaaehtoisuuteen perustuvien taloudellisten yhdyssiteiden *lujittumista*, kulttuuriyhteyksien lujittumista ja keskinäisen kunnioituksen kasvua noiden kahden niin kielellisesti kuin muutenkin läheisen kansan välillä. Ruotsin ja Norjan kansojen yhteenkuuluvaisuus, läheisyys todellisuudessa *voitti* tästä eroamisesta, sillä eroaminen merkitsi *väkivaltaan* perustuvien yhdyssiteiden katkaisemista.

Tästä esimerkistä käynee selväksi, että Kokoshkin ja kadettipuolue ovat täydellisesti sisäasiain ministeriön näkökannalla, kun he pelottelevat meitä „valtakunnan hajoamisella” ja kehottavat „suhtautumaan varovasti” täysin selvään ja koko kansainvälisessä demokratiassa kiistattomaan määritelmään kansallisuuksien „valtiollisesta itsemääräämisestä”. Me sosialidemokraatit olemme *kaiken* nationalismin vihollisia ja demokraattisen *sentralismin* kannattajia. Olemme partikularismin vastustajia, olemme varmoja siitä, että *kaikkien muiden ehtojen ollessa samanlaisia* suuret

valtiot voivat ratkaista taloudellisen kehityksen tehtävät sekä myös proletariaatin ja porvariston välisen taistelun tehtävät paljon menestyksellisemmin kuin pienet valtiot. Mutta me pidämme arvossa vain vapaaehtoisia emmekä milloinkaan väkivaltaan perustuvia yhdyssiteitä. Kaikkialla, missä me näemme *väkivaltaan* perustuvia yhdyssiteitä kansakuntien välillä, me puolustamme *ehdottomasti* ja päättävästi jokaisen kansakunnan *oikeutta* valtiolliseen itsemääräämiseen, s.o. eroamiseen, mutta emme ensinkään propagoi kunkin kansakunnan eroamisen välttämättömyyttä.

Tuon *oikeuden* puolustaminen, propagoiminen ja tunnustaminen merkitsee kansakuntien tasa-arvoisuuden puolustamista, se merkitsee *väkivaltaan* perustuvien yhdyssiteiden kieltämistä, merkitsee taistelua minkä tahansa kansakunnan valtiollisia erioikeuksia vastaan, se merkitsee myös, että kasvatetaan eri kansakuntien työläisiä täydellisen luokkasolidaarisuuden hengessä.

Eri kansakuntien työläisten luokkasolidaarisuudelle on eduksi, kun väkivaltaan perustuvat, feodaaliset, sotilaalliset yhdyssiteet vaihdetaan vapaaehtoisuuteen perustuviin yhdyssiteisiin.

Kansakuntien tasa-arvoisuutta me pidämme kaikkein tärkeimpänä kansan vapaudessa ja sosialismille *...

ja isovenäläisten erioikeuksien puolustamista. Mutta me sanomme: ei mitään erioikeuksia *yhdellekään* kansakunnalle, kansakuntien täydellinen tasa-arvoisuus ja *kaikkien kansakuntien* työläisten yhdistyminen, yhteenliittyminen.

Kahdeksantoista vuotta sitten, vuonna 1896 Lontoossa pidetty työläisten ja sosialististen järjestöjen kansainvälinen kongressi hyväksyi kansallisuuskysymyksestä päätöksen, joka yksin vain osoittaakin oikeat tiet pyrynnöille niin todelliseen „kansan vapauteen” kuin myös sosialismiin. Päätöksessä sanotaan:

„Kongressi julistaa kannattavansa kaikkien kansakuntien täydellistä itsemääräämisoikeutta ja olevansa myötätuntoinen kaikkien niiden maiden työläisille, jotka nykyään kärsivät sotilaallisen, kansallisen tai muunlaisen despotismin iken alla. Kongressi kutsuu kaikkien näiden maiden työläisiä liittymään koko maailman valveutuneiden työläisten riveihin taistelemaan yhdessä heidän kanssaan kansainvälisen

* Käsikirjoituksen kahta seuraavaa liuskaa ei ole löydetty. Toim.

kapitalismin voittamiseksi ja kansainvälisen sosialidemokratian päämäärien toteuttamiseksi”.

Venäjän kaikkien kansakuntien työläisten rivien yhtenäisyyteen kutsumme mekin, sillä vain sellainen yhtenäisyys voi taata kansakuntien tasa-arvoisuuden, kansan vapauden ja sosialismin edut.

Vuosi 1905 yhdisti Venäjän kaikkien kansakuntien työläiset. Taantumus pyrkii lietsomaan kansallisuusvihaa. *Kaikkien* kansakuntien liberaalinen porvaristo, ennen kaikkea ja eniten isovenäläinen porvaristo, taistelee *oman* kansakuntansa erioikeuksien puolesta (esimerkiksi puolalainen koolo juutalaisten tasa-arvoisuutta vastaan Puolassa),— taistelee kansallisen eristäytymisen, kansallisen erikoisaseman puolesta ja siten *tukee* sisäasiainministeriömme politiikkaa.

Mutta todellinen demokraattinen liike, työväenluokka etujoukkonaan, nostaa kansakuntien täydellisen tasa-arvoisuuden lipun ja pyrkii kaikkien kansakuntien työläisten yhteenliittämiseen heidän luokkataistelussaan. Tältä näkökannalta me kiellämme niin sanotun „kansallisen kulttuuri”-autonomian, s.o. koulutoimen jakamisen kansallisuuksittain samassa valtiossa tai koulutoimen ottamisen pois valtion hallinnasta ja sen luovuttamisen erikseen järjestettyjen kansallisten liittojen hoidettavaksi. Demokraattisen valtion on tunnustettava eri alueiden autonomia, varsinkin väestön kansallisen kokoomuksen puolesta erilaisten alueiden ja piirikuntien autonomia. Sellainen autonomia ei ole ensinkään ristiriidassa demokraattisen sentralismin kanssa; päinvastoin, suuressa ja kansalliselta kokoomukseltaan kirjavassa valtiossa *voidaan* vain alueiden autonomian avulla toteuttaa todella demokraattinen sentralismi. Demokraattisen valtion on ehdottomasti tunnustettava eri kielten *täydellinen vapaus* ja kiellettävä *kaikkinaiset* jonkin yhden kielen etuoikeudet. Demokraattinen valtio ei salli yhdenkään kansallisuuden sortamista, majorisointia toisen kansallisuuden taholta yhdelläkään alueella eikä yhteiskunnallisten asiain yhdelläkään alalla.

Mutta koulutoimen ottaminen pois valtion käsistä ja sen jakaminen kansakunnittain, jotka on järjestetty erillisiksi kansallisiksi liitoiksi, on demokratian ja vielä enemmän proletariaatin näkökannalta vahingollinen toimenpide. Se johtaisi vain kansakuntien eristyneisyyden voimistumiseen, mutta meidän on pyrittävä niitä lähentämään. Se johtaisi

shovinismin kasvuun, mutta meidän pyrkimyksenämme täytyy olla kaikkien kansakuntien työläisten mitä lujin liitto, heidän yhteinen taistelunsa *kaikkinaista* shovinismia vastaan, *kaikkinaista* kansallista erikoisasemaa vastaan, kaikkinaista nationalismia vastaan. Koulupolitiikka on kaikkien kansakuntien työläisillä sama: äidinkielen vapaus, demokraattinen ja *maallinen* koulu.

Minä lopetan lausuen vielä kerran kiitokset Purishkevitchille, Markov II:lle ja Bobrinskille heidän menestyksellisestä agitaatiostaan Venäjän koko valtiojärjestelmää vastaan, siitä, että *he ovat antaneet havainto-opetusta* Venäjän demokraattiseksi tasavallaksi muuttamisen välttämättömyydestä.

Kirjoitettu v. 1914 huhtikuun 6 (19)
päivän jälkeen

Julkaistu ensi kerran v. 1924
„Proletarskaja Revoljutsija”
aikakauslehden 3. (26.) numerossa

Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan